

MUZEJSKI VJESNIK 15

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovac, Kutina, Sesvete, Sveti Ivan Zelina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske toplice, Veliki Tabor, Virje.

Broj 15/1992

Godina XV

Urednički kolegij:

Ana Bobovec (Kutina), Miroslav Klemm (Varaždin), Slavica Moslavac (Kutina),
Marina Šimek (Varaždin)

Tehnički urednik:

Svenibor Pohajda

Korektura:

Zdenka Belić, Ana Bobovec

Nakladnik:

Muzej Moslavine u Kutini

Za nakladnika:

Slavica Moslavac

Priprema i tisak:

»Grata« Bjelovar

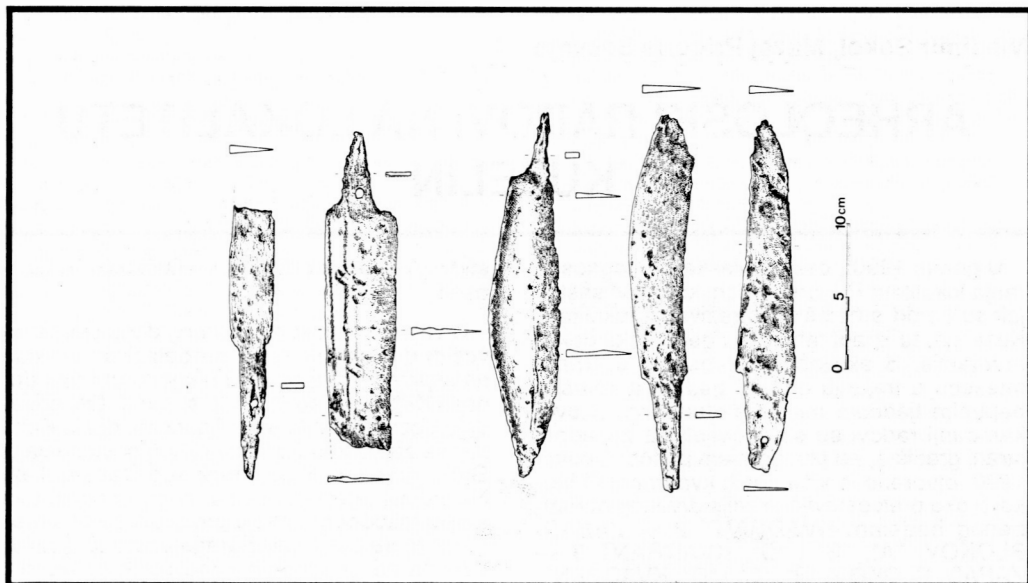
Naklada: 650 primjeraka

»Muzejski vjesnik« izlazi jedamput godišnje.

Rukopisi se ne honoriraju i ne vraćaju.

Za sadržaj i lekturu tekstova odgovorni su autori.

»Muzejski vjesnik« solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Izbor kasnoantičkih noževe sa lokaliteta Kuze-
lin (crtala: Anđelka Fortuna)

rub gradišta na mogućoj liniji palisadnog bedema. Kao unikatni nalazi na području Zagreba i njegove regije ti artefakti prvi put osvjetljuju ova dva još dosad tamna stoljeća njegove povijesti. Oni popunjavaju kronološku prezninu onom vremenu koje je neposredno prethodilo dolasku Hrvata u ove krajeve.

Literatura:

1. Vladimir Sokol: Područje sjeverozapadne Hrvatske u razdoblju između 400 i 800 godine /velika seoba naroda/ — 40 godina arheoloških istraživanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj /katalog izložbe/, Koprivnica 1986, 55 — 60.

Marina Šimek, Gradski muzej Varaždin

REZULTATI NAJNOVIJIH REKOGNOSCIRANJA OKOLICE VARAŽDINA

Već izlaskom iz tiska Registra arheoloških nalaza i nalazišta sjeverozapadne Hrvatske bilo je jasno da se radi o publikaciji koja nikada neće predstavljati zaokruženu i definiranu cjelinu. Karakter Registra je naprosto takav da zahtjeva kontinuirano nadopunjavanje i ažuriranje podataka, čime je toj publikaciji osigurana stalna aktualnost. U novije vrijeme otkriveni su na varaždinskom području neki do sada neevidentirani arheološki lokaliteti koji će, uz ostale s područja sjeverozapadne Hrvatske ući u suplement Registru. Ovom prilikom navodimo podatke prikupljene tokom prvog rekognosciranja nekih od nalazišta.

KLENOV BREG — lokalitet se nalazi oko 3 km jugozapadno od sela Seljanec, na granici općina Ivanec i Zlatar Bistrica, u brdovitom i

gotovo nenaseljenom području središnjeg dijela Ivančice (aps. vis. 419 m) Razlog za rekognosciranje ovog teško pristupačnog i zabačenog predjela bio je toponim PEPELARNICE kojim je označena livada podno sjeverozapadne padine brda. Međutim, prilikom prvog pregleda livade nije uočeno ništa što bi ovaj položaj odredilo kao eventualni arheološki lokalitet. Ali konfiguracija obližnjeg brda, njegove ne prestrme i pravilne padine, potok u podnožju i ipak dominantan položaj u brdovitom pejzažu označili su Klenov breg kao mogući lokalitet. Za sada nam samo jedan površinski nalaz potkrepljuje ovu pretpostavku: na sjeverozapadnoj padini brda našli smo cijeli donjak prethistorijskog ručnog žrvnja (T. I:1). Žrvanj je vrlo lijepo i pravilno izrađen iz krupnozrnatog, grubog i oštrog kamena, rubno je

malo oštećen, a radna površina tek je neznatno konkavna, što bi ukazivalo na kratkotrajniju upotrebu. Donji dio žrvnja pažljivo je modeliran tako da stabilno "sjedi" u podlozi, no stabilnost pri mljevenju osiguravala je i njegova masa (5,35 kg).

Pošto prilikom prve autopsije na ovome mjestu osim donjaka nismo uočili nikakve druge nalaze, za sada možemo žrvanj opredijeliti jedino kao prehistorijski.

Međutim, konfiguracijsko-pejsažni odnos Klenovog brega i livade podno njega, toponim Pepelarnice i nalaz žrvnja svakako obavezuju na ponovno rekognosciranje ovog terena.

JALŠEVEC — položaj uz cestu koja spaja sveti Đurđ i Karlovec Ludbreški, opć. Ludbreg. Južno od ceste, u njezinoj enposrednoj blizini otkriven je do sada neregistrirani tumul. Na cijelom ovom nizinskom području su oranice, a

Tumul kod Karlovca Ludbreškog (foto: M. Šimek)

apsolutna visina terena je od 146 do 148 m. Relativna visina tumula je oko 60 cm, dok mu je promjer 28-30 m (sl. 1). Tumul je pravilan, ali je oranjem znatno snižen i razvučen, tako da je krajoliku teško uočljiv. Zbog njegove minimalne visine, te intenzivne obrade tla prijeti mu opasnost od oštećivanja, odnosno devastacije.

Već evidentiranim tumulima ovog dijela Podravine, a to su oni kod Jalžabeta (najmanje 2), kod Novakovca (1); Martijanca (2), u Vrbánovcu (1), Kapeli Podravskoj (najmanje 2), možemo sada dodati i tumul kod Karlovca Ludbreškog.

KAPELA PODRAVSKA — rekognosciranjem ovog područja (opć. Ludbreg) uočili smo u

istočnom perifernom dijelu sela povišeni plato relativne visine oko 1,5 m. Apsolutna visina pašnjaka i oranica koje leže sjeverno od ovog prirodno povišenog položaja je 141 do 142 m. Plato se proteže u smjeru istok-zapad i mada je vidljiv i na samoj cesti, ipak se najbolje uočava uz njezin sjeverni dio. Na jednom dijelu platoa nalazi se imanje Blažuc Franje (kbr. 100). Već prilikom iskopa za temelj kuće (građena 1973. g.), ali i kasnije kod različitih radova nailazio je Blažuc F. na više mjesta na ostatke zidova građenih od lomljenog kamena vezanog vapnom. Nailazio je i na fragmente keramike, "četvrtaste ciglene ploče", popločenje izvedeno krupnijom valuticom, male kamene pločice za koje misli da su bile mramorne. Za neke zidove Blažuc tvrdi da su bili "okrugli".

Prilikom pregleda posjeda i okolnog terena nismo uspjeli naći ništa od iskopanog materijala, no već i dominantan položaj, te tragovi arhitekture i spominjanje velikih četvrtaskih opeka ukazuju na arheološki lokalitet — možda villu rusticu?

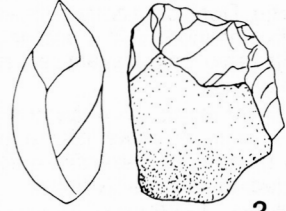
KAMENI VRH III BEDENJEK — brežuljak apsolutne visine 236 m koji se kao zapadni rubni dio prostranijeg brdovitog kompleksa uzdiže iznad doline Bednje (aps. vis. oko 200 m). Lokalitet se nalazi oko 2 km južno od sela Stažnjevec u općini Ivanec, zapadno uz cestu Stažnjevec-Margečan. Sa kamenog vrha moguće je kontrola široke nizine koju je Bednja sve do nedavne regulacije često plavila.

Položaj je privukao našu pažnju zahvaljujući nekim svojim osobitostima: brežuljak izdužen u pravcu otprilike sjever-jug dominira rubnim dijelom ravnice, padine su mu strme, ali pravične, a najviši dio mu je zaravljnjen, pa ima izgled izduženog platoa. Na brežuljku su uglavnom livade i vinogradi. Na jednoj od manjih oranica prikupili smo 30-tak nalaza; radi se isključivo o kemanim jezgrama (T.I:2,3), većim i manjim odbicima (T.I: 4—6), te svega nekoliko artefakata (T.I:7—12). Nalazi se zbog svoje atipičnosti za sada ne mogu sa sigurnošću determinirati, no možda su indikativne slijedeće činjenice: relativno velik broj kamenih nalaza na jednom mjestu, velika količina otpadnog materijala (jezgre i odbici) preostalog u procesu izrade artefakata, mali broj prepoznatljivih artefakata, nedostatak bilo kakvih drugih nalaza (keramika, kost).

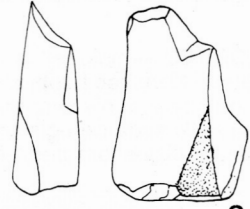
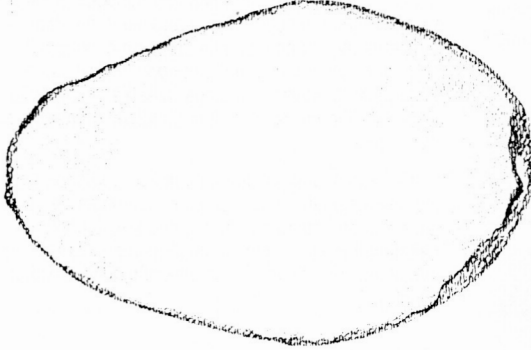
Za sada uz ovaj novootvoreni lokalitet navodimo samo pretpostavku da se radi o stanici na otvorenom iz srednjeg paleolitika, a položaj lokaliteta, njegove karakteristike, te izuzetno velik broj površinskih nalaza koji se ovdje javljaju, obavezuju na daljnja terenska istraživanja.

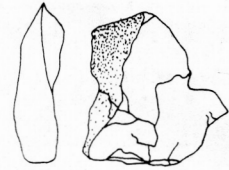
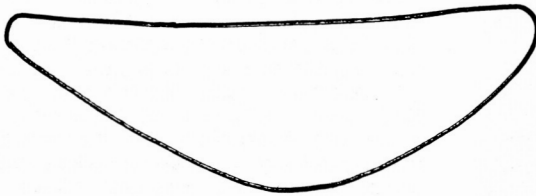
1

2

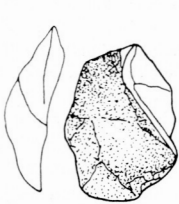

3

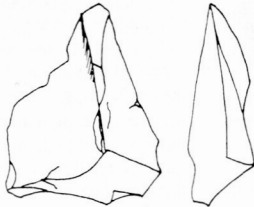

4

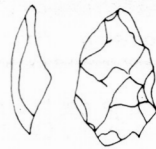
0 10cm

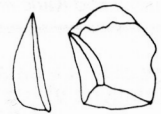
5

6

7

8

9

10

11

12

0 5cm

T. I.: 1 - Klenov breg; 2 - 12 kameni vrh/Bedenjek — sve kamen

crtež: B. Šimek

ERGEBNISSE NEUESTER GELÄNDEBEGEHUNGEN IN UMGEBUNG VON VARAŽDIN

In neuester Zeit konnten in Umgebung von Varaždin bei Begehungen neue Fundorte festgestellt werden. Im Artikel werden erste Angaben über neue Fundstellen erwähnt.

KLENOV BREG — 3 km S—W von Dorf Seljanec, Gemeinde Ivanec—Zlatar Bistrica. Auf dem Berg (aps. H. 419 m) konnte ein Mahlstein (T. I:1) vorgeschichtlichen Alters geborgen werden (29 x 19 x 9,5 cm; 5,35 kg). Günstige Lage des Berges, ein Bach am Fusse, der gefundene Mahlstein, sind genügende Gründe für weitere Begehungen.

JALŠEVEC — in Flur W von Karlovec Ludbraški, Gem. Ludbreg wurde ein Grabhügel entdeckt (Dm. 28—30 m, H.cca 60 cm). In

dieser Gegend ist das jetzt der neunte kartierte Grabhügel (Abb. 1).

KAPELA PODRAVSKA — bei der Feldbegehung konnte im Ö Gebiet des Dorfes eine Anhöhe (von cca 1,5 m H.) beobachtet werden. Bei verschiedenen Grabungsarbeiten in seinem Hof stiess der Bauer Blažuc F. auf Mauerreste, grosse Ziegel, Keramikscherben und kleine "Marmorplättchen". Vielleicht dürfte es sich hier um eine Villa rustica handeln.

KAMENI VRH oder **BEDENJEK** — eine Anhöhe von cca 40 m H., 3 km S vom Dorf Stažnjevec, Gem. Ivanec, entfernt. Am Hügel befindet sich ein längliches Plateau, auf dem grössere Anzahl von Steinabschlägen, Steinkernen und Artefakten aufgesammelt wurde (T. I: 2—12). Die Zeitstellung der Funde ist wahrscheinlich mittelpaläolithisch. Diese Fundstelle sollte in der Zukunft gründlich untersucht werden.

Übersetzung: M. Šimek

Marina Šimek, Gradski muzej Varaždin

ARHOLOGIJA VARAŽDINSKOG KRAJA BIBLIOGRAFIJA III (1979 — 1991.)

Kako je od vremena objave bibliografije za arheologiju varaždinskog područja (Muz. vj. 3 od 1980. i Muz. vj. 4 od 1981. g) prošlo već više od 10 godina, smatramo da će prikupljeni noviji stručni radovi i članci koristiti kao svojevrsni itinerer kroz pretpovijesna i ranopovijesna razdoblja svima onima kojima arheologija ovoga kraja predstavlja predmet zanimanja.

Objelodanjivanjem u Registru arheoloških nalaza i nalazišta sjeverozapadne Hrvatske (Varaždin, 1990) podastrta je (ne samo) stručnoj javnosti obimna bibliografija (autor: M. Medar) s 360 naslova koji obrađuju ili spominju lokalitete i nalaze s područja cijele SZ Hrvatske. Kako je ova bibliografija, unatoč velikom broju jedinica, ipak selektivnog tipa, sigurno je da će svaka od specijalnih bibliografija koje obrađuju uže geografsko područje ili uže vremensko razdoblje, predstavljati njoj nezaobilaznu nadopunu.

1979.

1. DIMITRIJEVIĆ, Stojan. Lasinjska kultura, Praistorija jugoslavenskih zemalja 3 — Eneolitsko doba, Sarajevo, 137—181 (138, 139 i d.).

2. DIMITRIJEVIĆ, Stojan. Retz-Gajary kultura, Praistorija jugoslavenskih zemalja 3 — Eneolitsko doba, Sarajevo, 343—365 (345, 350 i d.).

3. MALEZ, Mirko. Fosilni čovjek na tlu jugoslavenskih zemalja, Praistorija jugoslavenskih zemalja 1 — Paleolitsko i mezolitsko doba, Sarajevo, 83—102 (90 i d.).

4. MALEZ, Mirko. Prirodni okviri, Praistorija jugoslavenskih zemalja 1 — Paleolitsko i mezolitsko doba, Sarajevo, 197—219 (205, 212 i d.).

5. MALEZ, Mirko. Rad na istraživanju paleolitskog i mezolitskog doba u Hrvatskoj, Praistorija jugoslavenskih zemalja 1 — Paleolitsko i mezolitsko doba, Sarajevo, 221—226.

6. MALEZ, Mirko. Nalazišta pelolitskog i mezolitskog doba u Hrvatskoj, Praistorija jugoslavenskih zemalja 1 — Paleolitsko i mezolitsko doba, Sarajevo, 277—276 (243, 249, 262, 270, 274).

7. MALEZ, Mirko. Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Hrvatskoj, Praistorija jugoslavenskih zemalja 1 — Paleolitsko i mezolitsko doba, Sarajevo, 277—295.

8. MALEZ, Mirko. Osnovne crte paleolitika i mezolitika u Hrvatskoj, Rad Jugoslavenske